

DE AVIFAUNA VAN BUSSUM

Bussum is nog rijk aan vogels. In deze naar oppervlakte kleine gemeente, broeden zestig verschillende soorten vogels. Het aantal broedparen bedraagt 10.296. In het broedseizoen met een gemiddelde van vier jonge vogels per nest, kan het aantal vogels in Bussum dus op ongeveer 41.000 worden gesteld.

Dat betekent, dat in het "hoogseizoen" er in Bussum evenveel vogels als mensen -inwoners- voorkomen!

Er vindt uiteraard in de seizoenen een grote verschuiving plaats. De zangvogels trekken weg -de 329 paar gierzwaluwen reeds in het begin van augustus- en de herft- en wintervogels maken hun entrée. Sommigen brengen de winter in Bussum door, andere vogels beschouwen ook deze gemeente als een "doorgangshuis" en tenslotte zijn er de soorten, die Bussum alleen vanuit de "hoogte" zien. Om enkele van de laatste categorie te noemen: de purperreigers van het Naardermeer en als het najaar aanbreekt, de regenwulpen. Deze overvliegers zijn eveneens opgenomen in de uitgebreide soortenlijst. Zij vergroten de Avifauna van Bussum maar behoren dus niet tot de broedvogels. Zo ook worden de wilde ganzen gesignaleerd in de uitgebreide soortenlijst. Iedere Bussumer zal wel eens in het najaar de ganzen hebben zien overvliegen. Op hun weg naar het zuiden -de Biesbosch en Zeeuwse stromen- of weer terug naar hun overwinteringsgebieden -Friesland of IJsselmeerpolders-. Bussum is bijzonder gunstig gelegen in de trekroutes van de vogels. De trekbaan van veel vogels voert over het Gooi-noord. Menige Bussumse vogelliefhebber noteerde een bijzondere waarneming, terwijl hij in zijn voor- of achtertuintje stond.....

Acht leden van de Vogelwerkgroep het Gooi namen deel aan de inventarisatie van Bussum. Zij namen in 1969 elk een flinke wijk voor hun rekening. In 1970 werd de inventarisatie afgerond. Ondermeer werd het systeem van het tellen van de "zingende mannetjes" toegepast. Uiteraard werden ook de niet-zingende vogels genoteerd. Een probleem hierbij vormde de vele "onzichtbare" achtertuinen, zoals speciaal in de Spiegelwijk. Mogelijk bleven enige broedparen voor oog en oor verborgen, zoals holenbroeders; de mezen in de nestkasten!

Er is voorts sprake van een fluctuatie in de totalen van enkele soorten. Onder invloed van vermoedelijk klimatologische omstandigheden, treden er wel eens verschuivingen op. Zo noteerde één van de hoofdwaarnemers in zijn wijk -het Spiegel- één zingende braamsluiper -1969- en het jaar daarop liefst drie! Ook de zanglijster nam plotseling toe in deze wijk: eveneens van één tot drie. Voorts stelde hij een toeneming vast van een aantal grauwe vliegenvangers -één naar twee- en het zwartkopje -vier naar zes-. Ook het aantal nachtegalen in het Laegieskamp wisselde sterk. In 1962 was de nachtegaal er met vijf paar vertegenwoordigd, in 1964 met vier, in 1966 met twee, in 1968 plotseling opnieuw met vijf en in 1969 met één paar. In 1970 werd helaas het broeden van de nachtegaal in het Laegieskamp niet meer vastgesteld.....

Dit Laegieskamp vormt ook in ornithologisch opzicht een hoofdstuk apart. Jeugdbonden voor Natuurstudie legden dit reeds eerder in één rapport vast. Bij een beter beheer -intensievere controle, propaganda op scholen- zou het mogelijk moeten zijn van het Laegieskamp ook ornithologisch een

paradijsje te maken. Als Bussum in algemene zin nu eens meewerkte aan de bescherming van de flora en fauna van het Laegieskamp moet er voor de inwoners van deze gemeente een wereld open kunnen gaan.....
Er zou in de toekomst onder leiding van b.v. natuurgidsen opnieuw geluisterd kunnen worden naar de vogelzang, misschien weer naar de nachtegalen!

.....

De meest voorkomende vogel van Bussum is -hoe kan het anders- de huismus. Het aantal broedparen bedraagt 6999. De vogel heeft een grote voorsprong op nummer twee van de lijst; de merel met 661 broedparen. En dat ondanks het ontstellende grote aantal verkeersslachtoffers! De spreeuw met 486 paar mag er ook best zijn alsmede de gierzwaluw met 330 paar. Het aantal ringvossen met 63 paar. Het aantal gierzwaluwen kon worden vastgesteld door middel van tellingen vanaf de St. Vitustoren. De toekomstige kernsanering -het verdwijnen van met dakpannen belegde percelen- zou wel eens funest kunnen zijn voor deze interessante zomervogel. Tot de zeer zeldzame broedsoorten van Bussum mogen worden gerekend de ransuil, appelvink, europese kanarie en sijs met elk één broedpaar. Voorts levert de omgeving van het Laegieskamp nog enkele zeldzame broeders op; waterral, kleine karekiet en rietzanger.

Bussum werd in zes wijken verdeeld;

1. Laegieskamp
2. het Spiegel
3. de Coster- en Wester Engh, inclusief het waterleidingbos
4. Brediuskwartier
5. Centrum
6. de nieuwe wijken.

Het Spiegel kan als de vogelrijkste wijk worden beschouwd. Uiteraard dank zij de villatuinen, de kwekerijen en het strookje hei.

In de tuintjes van het oude centrum komen nog altijd meer dan duizend paar vogels voor.

Vogelrijk mag ook de omgeving van het Brediuskwartier worden genoemd met de plantsoenen en de waterpartijen.

Betreurd mag worden het drukke beloop van de Westerhei. Op dit aan de Randweg grenzende gebied broedden tot voor kort nog enkele paren kuifleeuwerikken en boompiepers. De kuifleeuwerik zocht zijn toevlucht tot de platte grintdaken van de flatgebouwen. De broedsels op "vier hoog" gelukten wel, maar de jonge vogels hadden weinig levenskansen op de te drukke heideterreintjes. De kuifleeuwerik één van de laatste typische vertegenwoordigers van de Gooise hei, zal vermoedelijk binnen enkele jaren ook als broedvogel uit Bussum verdwenen zijn.

De -kleine- gemeente Bussum 817 ha groot. Daarvan is 387 ha bebouwd en 430 ha onbebouwd. Hieruit zou men kunnen concluderen, dat in Bussum bijna 13 vogels per ha voorkomen. Het Laegieskamp behoort echter niet tot het grondgebied van Bussum hoewel deze gemeente er wel het beheer over uitvoert. Op Bussumse bodem komen dus in feite ruim 12 vogels per ha voor. Er is in deze Avifauna geen rekening gehouden met de broedvogels van de Hilversumse Meent.

.....

Soort	1	2	3	4	5	6	Totaal
1. wilde eend	12	4	2	5	2	4	29
2. fazant	2	1	3	-	-	-	6
3. waterhoen	1	-	-	3	-	-	4
4. meerkoet	3	-	1	1	-	-	5
5. waterral	1	-	-	1	-	-	2
6. holenduif	-	1	2	1	-	-	4
7. houtduif	9	61	28	50	11	21	180
8. turkse tortel	5	47	15	22	10	18	117
9. tortelduif	1	2	2	2	-	1	8
10. koekoek	1	2	1	1	-	-	5
11. grote b. specht	-	2	2	1	-	-	5
12. groene specht	1	1	1	-	-	-	3
13. bosuil	-	4	1	2	-	-	7
14. ransuil	-	1	-	-	-	-	1
15. gierzwaluw	-	+130	21	67	78	34	330
16. kuifleeuwerik	-	-	2	-	-	1	3
17. boerenzwaluw	1	5	-	2	-	-	8
18. huiszwaluw	-	-	-	3	-	-	3
19. boompieper	-	4	1	-	-	-	5
20. w. kwikstaart	3	2	2	-	-	1	8
21. winterkoning	15	39	11	22	9	8	104
22. huismus	25	+2130	809	+1985	+ 700	+1350	6999
23. ringmus	4	19	12	24	1	3	63
24. grote lijster	2	7	2	6	-	-	17
25. zanglijster	4	14	10	8	-	1	37
26. merel	17	219	98	177	62	88	661
27. gekr. roodstaart	3	16	7	11	1	6	44
28. nachtegaal	1	-	-	1	-	-	2
29. roodborst	6	58	23	26	5	19	137
30. k. karekiet	1	-	-	-	-	-	1
31. rietzanger	1	-	-	-	-	-	1
32. spotvogel	1	-	-	1	-	-	2
33. zwartkop	4	12	6	11	1	4	38
34. tuinfluiter	2	15	7	4	-	2	30
35. grasmus	-	1	1	-	-	-	2
36. fitis	1	15	9	18	2	5	60
37. goudhaantje	1	6	3	4	-	-	14
38. vuurgoudhaantje	-	1	-	1	-	-	2
39. koolmees	7	43	29	61	18	30	188
40. pimpelmees	2	17	10	14	5	8	56
41. glanskop	-	2	4	2	-	1	9
42. matkop	3	1	3	1	-	-	8
43. staartmees	2	6	4	1	-	-	13
44. gr. vliegenvanger	1	3	2	3	1	2	12
45. heggemus	7	33	29	41	6	19	135
46. boomklever	-	2	-	1	1	-	4
47. boomkruiper	4	5	2	9	1	1	22
48. groenling	7	32	11	33	2	16	101
49. appelvink	-	1	-	-	-	-	1
50. kneu	2	4	3	1	-	1	11
51. vink	7	51	18	29	5	15	125
52. tjiftjaf	15	28	10	30	-	6	89
Transport	195	3047	1207	2686	921	1665	9721

Soort	1	2	3	4	5	6	Totaal
Transport	: 195	3047	1207	2686	921	1665	9721
53. eur. kanarie	-	1	-	-	-	-	1
54. spreeuw	30	104	59	117	84	92	486
55. zwarte kraai	2	1	1	1	-	-	5
56. kauw	3	13	5	7	5	4	37
57. ekster	2	11	6	6	-	3	28
58. gaai	4	6	1	1	-	-	12
59. braamsluiper	1	2	1	1	-	1	6
Totaal	: 237	3185	1280	2819	1010	1765	10296

